

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

1.Bf.91/2023/11.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2023. év szeptember hó 12. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A költségvetési csalás bűntette miatt Terhelt1 indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 3.B.443/2020/58. számú ítéletét megváltoztatja.

A pénzbüntetés összegét egymillió-hétszázötvenezer forintra pontosítja.

A 313.228.900,- (háromszáztizenhárommillió-kettőszázhuszonnyolcezer-kilencszáz) forint vagyonekbevétele összegének biztosítására, a Budai Központi Kerületi Bíróság 13.Bny.584/2020/2. számú határozatával elrendelt zár alá vételt fenntartja a cím37 egyéb besorolású ingatlanra.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2022. december 13. napján kihirdetett 3.B.443/2020/58. számú ítéletével Terhelt1 vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont IV. fordulatába ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás bűntettében ezért öt 1 év 10 hónap szabadságvesztésre, 350 napi tétel pénzbüntetésre, valamint 2 év gazdasági társaságban betöltött vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra ítélte.

[2] A törvényszék a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben állapította meg azzal, hogy annak végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette és rendelkezett arról, hogy vádlott a szabadságvesztésből – annak elrendelése esetén – legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Emellett a vádlottat előzetes mentesítésben részesítette.

[3] A pénzbüntetés napi tételének összegét 5.000 forintban határozta meg és az így kiszabott, összesen 1.750.000 forint pénzbüntetés meg nem fizetése esetén annak szabadságvesztésre való átváltoztatásáról is határozott.

[4] Továbbá a vádlottal szemben 313.228.900 forint összeg erejéig vagyonekbevétele rendelt el és rendelkezett a bűnjelekről.

[5] A 2022. december 13. napján kihirdetett 3.B.443/2020/58. számú ítélet ellen az ügyész fellebbezést jelentett be a vádlott terhére a szabadságvesztés tartamának felemelése, a végrehajtás felfüggesztésének mellőzése és a közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabása érdekében továbbá a tényállás pontosítása – a kifizetett pályázati támogatás teljes összegére vonatkozó vagyoni hátrány megállapítása –, valamint a vádlottal szemben kiszabott vagyonek Kobzár intézkedés mértékének a teljes támogatási összeg erejéig történő megállapítása és a jogi személlyel szembeni pénzbírság kiszabása céljából.

[6] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.124/2023/4. számú átiratában a vádlott terhére bejelentett ügyészi fellebbezést fenntartotta, míg a védelmi fellebbezést alaptalannak tartotta.

[7] Az ügyészi álláspont szerint a bejelentett fellebbezések tartalmára figyelemmel a felülbírálat a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján teljeskörű. Kiemelte, hogy a törvényszék a perrendi szabályok megtartásával ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, a bűnügyben releváns és még elérhető bizonyítékokat megvizsgálta, hatályon kívül helyezésre okot adó relatív, vagy feltétlen hatályú eljárási szabálysértést nem vétett. A bizonyítékokat egyenként és együttesen értékelve állapította meg az ítéleti történeti tényállást, amely túlnyomórészt megalapozott. mentes a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott megalapozatlansági okoktól, így felülbírálatra alkalmas. Indokolási kötelezettségének széles körűen eleget tett, kifejtett indokolása nem ellentétes a logika szabályaival.

[8] Rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének a Be. 592. § (2) bekezdés d) pontjában foglalt okból fennálló részleges megalapozatlansága a másodfokú eljárásban a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma és ténybeli következtetés útján kiküszöbölhető, következésképpen az elsőfokú bíróság ítélete ezáltal érdemi felülvizsgálatra alkalmassá válik.

[9] Indítványozta a történeti tényállás [90] bekezdéséből mellőzni azt a kitétele, miszerint „A cég a pályázat kedvezményezettjeként az általa elvégzett munka ellenértékéért 174.075.000 forinttal gazdagodott.”, továbbá a történeti tényállásból annak a [120] bekezdésben rögzített részét. A [121] bekezdés utolsó mondata pedig a következők szerinti pontosítására tett indítványt: „A vádlott ezen magatartásával az I. projekttel összefüggésben 195.834.568 forint, a II. projekttel összefüggésben 177.217.116 forint, összesen 373.051.684 forint vagyoni hátrányt okozott a költségvetésnek.”

[10] Az ügyészség álláspontja szerint az így helyesbített tényállás már mindenben megalapozott és a másodfokú eljárásban is irányadó, a Be. 593. § (3) bekezdésében írtakra is figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a helyesbített tényállás alapján bírálja felül.

[11] Hivatkozva a Közlemény 3.1.7. pontjára és a 2007. évi XVII. törvény 4. §-ára kifejtette, hogy a saját teljesítés a pályázat alapjául szolgáló jogszabályok alapján egyértelműen tiltott volt, a tilalom a pályázat benyújtásának kezdetétől a támogatás utolsó részletének kifizetése időpontjáig mindvégig fennállt. A hatóság tévedését és annak fenntartását a vádlott csalárd magatartása idézte elő. Rögzítette, hogy a vádlott az MVH tévedésbe ejtésével összesen 373.051.684 Ft-ot, azaz a két projekt vonatkozásában kifizetett támogatás teljes összegét jogosulatlanul, a jogszabályban előírt feltétel megszegésével

szerezte meg, így ezt az összeget indokolt a bűncselekménnyel okozott vagyoni hátrányként megállapítani.

[12] Utalt arra, hogy a bíróság indokolási kötelezettségének a Be. 561. § (3) bekezdésének d) pontjában foglalt törvényi előírások betartásával eleget tett, a bizonyítékok értékelése a Be. 167. § (4) bekezdésében írtaknak is megfelelő, törvényes és ésszerű, logikai hibáktól mentes. Rögzítette, hogy a megállapított tényállásból a bíróság helytállóan és okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére és a cselekménye jogi minősítése is törvényes.

[13] Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság a bünteteskiszabási körülményeket a hosszabb ideig tartó, kitartó elkövetés tényén, mint súlyosító körülményen kívül csaknem maradéktalanul feltárta, azonban azokat nem a súlyuknak megfelelően értékelte, mivel az enyhítő körülmények nem indokolják kellőképpen azt, hogy a vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartama a speciális törvényi minimum alatt kerüljön meghatározásra, ahogyan a további kedvezmény alkalmazását, a szabadságvesztés végrehajtásának a felfüggesztését sem. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság túlzott méltányosságot gyakorolt és indokolatlanul enyhe büntetést szabott ki a vádlottal szemben, ami nem tükrözi az általa elkövetett cselekmény tárgyi súlyát és társadalomra veszélyességét, így a végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett rövidebb tartamú szabadságvesztés büntetés alkalmatlan a speciális és még inkább a generális prevenciók célok elérésére.

[14] Az ügyészi álláspont szerint a jelentősebb számú enyhítő körülmény valóban indokoltta tette a középértéktől való eltérést, ugyanakkor a törvényszék túlzott méltányosságot gyakorolt a speciális törvényi minimum alatti szabadságvesztés meghatározásával, ahogyan a további kedvezményt, végrehajtásának felfüggesztését sem látja indokoltnak. Hangsúlyozta, hogy a jelentős időmúlás valóban rendkívül nyomatékos enyhítő körülmény, ugyanakkor az ügy kapcán indult OLAF vizsgálat folytán Magyarország nemzetközi megítélése is romolhat.

[15] A pénzbüntetés kiszabásával, és annak mértékével egyetértett az ügyészség. Hasonlóan a foglalkozástól eltiltás kiszabásával. E körben kiemelte, hogy álláspontja szerint a törvényszék kellő méltányosságot gyakorolt, amikor rövidebb tartamban szabta ki a büntetést a vádlottal szemben, annak mérséklésére nincs ok.

[16] A vagyonelkobzás tekintetében utalt rá, hogy a védő perbeszédében előadott a projektekkel összefüggő pályázati összegek visszafizetésére kötelező határozatát hitelt érdemlően nem igazolta. Ismét kiemelte, hogy a tényállás fent kifejtettek szerinti pontosítása okán, érvelése szerint a vagyonelkobzást a vádlottal szemben 373.051.684 forintban kell megállapítani.

[17] A cég1-vel, mint jogi személlyel szemben álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak a 2001. évi CIV. törvény (Jszbt.) 2. § (1) bekezdés a) pontja, a (3) bekezdés c) pontja és a 6. §-a alapján pénzbírság kiszabására irányuló indítványának elutasítása kapcsán kifejtett érvei tévesek, ugyanis a törvényszék nem vette figyelembe, hogy a Jszbt. 2. §-ának (1) bekezdésében meghatározott két előfeltétel vagylagos. Jogi személlyel szemben a Jszbt.-ben meghatározott intézkedések a Btk.-ban meghatározott szándékos bűncselekmény elkövetése esetén alkalmazhatók, ha a bűncselekmény elkövetése a jogi személy javára előny szerzését

célozta vagy eredményezte, vagy a bűncselekményt a jogi személy felhasználásával követték el, és a bűncselekményt a jogi személy vezető tisztségviselője a jogi személy tevékenységi körében követte el. Utalt arra, hogy jelen ügyben egyértelműen megállapítható, hogy a vádlott, mint a jogi személy vezető tisztségviselője a cégl felhasználásával annak tevékenységi körében követett el szándékos bűncselekményt, így a jogi személlyel szembeni pénzbírság alkalmazásának feltételei maradéktalanul fennállnak, annak mellőzésére indokolatlanul került sor.

[18] A fentiek alapján alapján indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Fővárosi Törvényszék 3.B.443/2020/58. számú ítéletét a Be. 606. § (2) bekezdése alapján a tényállás fentiek szerinti pontosítását követően változtassa meg akként, hogy a vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát emelje fel, e büntetés végrehajtásának felfüggesztését mellőzze, valamint a vádlottal szemben közügyektől eltiltás mellékbüntetést is szabjon ki. Az elrendelt vagyonekhozás összegét a teljes pályázati támogatás összegének erejéig állapítsa meg, továbbá a cégl-vel, mint jogi személlyel szemben szabjon ki pénzbírságot, míg egyebekben az elsőfokú ítéletet a Be. 605. § (1) bekezdése alapján hagyja helyben.

[19] A védő fellebbezése indokolásában elsőként az ügyészi fellebbezésben foglaltakra kívánt észrevételeket tenni. E körben kifejtette, hogy álláspontja szerint az ügyészség nem adta kellő indokát annak, hogy a Btk. 82.§-a miért nem alkalmazható a vádlottal szemben. A védő szerint ugyanis figyelemmel a bűncselekmény tárgyi súlyára, a bűnösség fokára, az elkövető társadalomra veszélyességére, az egyéb súlyosító és enyhítő körülményekre is az állapítható meg, hogy a Btk. 82.§-a szerinti enyhítő szakasz alkalmazása indokolt.

[20] Kifogásolta az ügyészség azon bizonyítékok nélküli állítását, miszerint a vádlott az első pályázat benyújtásától tisztában volt azzal, hogy alvállalkozóként fog a projekt megvalósításába lépni. Álláspontja szerint a vádlott tudatának tartalma nem ismert, a támogatás teljes összegének – szakértő bevonása nélküli – teljes vagyoni hátránynak minősítése a legegyszerűbb megoldás volt a vád részéről. Hiányolta, hogy a vád nem foglalkozott azzal, hogy a vádlottnak a megvalósítás kapcsán milyen költségei merülhettek fel, a munkákat ténylegesen elvégezte-e.

[21] Kifejtette, hogy a Projekt I. cím alatt több olyan számlát is a vád tárgyává tettek, amelyek más cselekményekhez és nem a Projekt I.-hez kapcsolódnak. Utalt arra, hogy álláspontja szerint az ügyben eljáró elsőfokú bíróság tévesen minősítette a vádlott cselekményét az elbíráláskor hatályos Btk. szerint, ugyanis a védő szerint a helyes minősítés az elbíráláskor és jelenleg is hatályban lévő Btk. 396. § (7) bekezdése szerinti költségvetési csalás büntette. A védelem szerint nem vétett a vádlott a jogszabályban számára előírt kötelezettséggel szemben, nem hallgatott el valós tény, ami alapján esetében a költségvetési csalás megállapításának a lehetősége fennállna, mert a Btk. vonatkozó rendelkezéseit az I. Projekt kapcsán a 25/2009. (III.17.) FVM rendelet, míg a II. Projekt kapcsán az 50/2011 (VI.6.) VM rendelet tölti ki tartalommal.

[22] Utalt arra, hogy a projekt megvalósításában a támogatott, mint munkagépet és munkaerőt kölcsönző szerződéses partnerként részt vett utóbb, de nem árajánlat adásával a támogatási kérelem benyújtásakor, hanem a megvalósításkor. Erre az I. Projekt és a II. Projekt támogatási kérelmének benyújtását követően a megváltozott gazdasági környezet okán merült fel a szükségesség, ráadásul a díjazása nem eredményezett többletköltséget az eredeti tervhez képest. Valótlán tehát az a megállapítás az ügyészi vádban, hogy a vádlott már a kezdet

kezdetétől tisztában volt azzal, hogy ő is mint ügyfél, s egyben, mint kivitelező is részt fog venni a projektben, ami az árajánlatok benyújtásakor volt csak tiltott.

[23] Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú ítélet szerint a védelem a kifizetés során hallgatta el a valós tényeket, mert a számláit pusztán a generálkivitelezővel való kapcsolatára vonatkozóan nyújtotta be a hatósághoz. Ebben a körben azonban a tanúvallomások és a vádlott nyilatkozata irányadó, miszerint nem is volt szükség arra, hogy alvállalkozói kivitelezői, illetve beszállítói szerepeket külön jelezze.

[24] Ismét kiemelte, hogy a vádlott egy teljes bizonytalan jogi környezetben tapasztalatok nélküli világban pályázott 2009 évben, amikor maga az elbíráló hatóság is bizonytalan volt a megvalósítások és a kifizetések körében.

[25] Utalt arra, hogy okfejtése látszólag a bírói mérlegelést támadja, de valójában annak az indoklása, hogy miért téves az elsőfokú döntésben a cselekmény minősítése. Ha téves és más törvényi tényállás megállapításának van helye és a vádlottal szemben kiszabott büntetés lényeges enyhítése szükséges. A 3 évi szabadságvesztéssel fenyegetett büntetési tétel esetében ennyi idő távlatából eltúlzott a felfüggesztett szabadságvesztés alkalmazása.

[26] A felmentés körében hivatkozott a társadalomra veszélyességben való tévedésre és a gondatlanságból való elkövetésre. A tévedés körében előadta, hogy védelem alapos okkal tévedett: a magatartás jogellenes vagy társadalmilag helytelenített voltával nem volt tisztában, továbbá azt, hogy helyesen cselekszik a kifizető magatartása és a kiforratlan jogi környezet is alátámasztotta, nem figyelmen kívül hagyva az uniós projektekkal kapcsolatos gyakorlat hiányát a pályázók és a finanszírozást folyósító intézmények körében is.

[27] Kiemelte, hogy a vádlott nem követett el szándékosan bűncselekményt legfeljebb gondatlanságból, így a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja alapján, mivel a cselekmény nem bűncselekmény – nem büntethető.

[28] Végezetül a védelem az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta figyelemmel arra, hogy nem került sor igazságügyi könyvszakértő kirendelésére a vagyoni hátrány konkrét összegének meghatározására.

[29] E körben tanú28 tanú, és védelem vallomására hivatkozott, mely szerint a cég1 megfizette az adót és járulékot. Ugyanis a támogatás úgy épült fel, hogy annak 75%-át az Unió, 25%-át a Magyar Állam biztosította. Kifejtette, hogy az ügyészi gondolatmenetet követve – a teljes támogatási összegre nézve – azt eredményezné, hogy a Magyar Állam „gazdagodna” a cég1 által megfizetett adókkal, és járulékokkal.

[30] Azt is hangsúlyozta, hogy a támogatás csak a számlák összegének 59%-áig terjed. Valamint, hogy a vádbeli időszakban a cég1 és a cég3 között nem az I. Projekt (Város5) kapcsán volt munkavégzés, hanem Város1, Város2, Város3 és Város4 vonatkozásában. Illetve a cég1 és a cég2 közti szerződés az I. Projektben végzett alvállalkozói munkán kívül a Város6 egyébnél, és nem Város5 történt.

[31] Mindezeket egybevéve a védelmi álláspont szerint az I. Projekt kapcsán a 98.401.600 forint nettó számla értékből levonva a támogatási részt (59%), 58.056.944 forint az okozott vagyoni hátrány. Míg a II. Projektben 109.570.000 forint nettó érték, levonva támogatási részt (59%), 64.646.890 forint. Vagyis mindösszesen 122.703.834 forint a vagyoni hátrány összege, amennyiben az ítéltábla nem fogadja el a védelem fenti érvelését, a bűnösség, a társadalomra veszélyesség, és a szándékosság körében.

[32] Ügyvéd1 védő fellebbezése mellékleteként csatolta meghatalmazását, a cég1 és a cég2 közötti egyszerűsített vállalkozói szerződést és teljesítési jegyzőkönyveket, a cég1 részéről a

cég2 részére kiállított számlákat (AB7S-E 968213, AB7S-E 968217, AB7S-E 968209, AB7S-E 968212, AB7S-E 968220, AB7S-E 968223, AB7S-E 968224), havi gépműszak jelentéseket, a cég3 és a cég1 közötti egyszerűsített vállalkozói szerződést és építési szerződéseket, ehhez kapcsolódó teljesítési igazolásokat, az NQ9SB0605252, az AB7S-E968235, AB7S-E968250, NQ9SB0605261, NQ9SB0605259 számú számlákat.

[33] A nyilvános ülésen jelenlévő vádlott személyi körülményeiben változás nem történt az elsőfokú ítélet kihirdetése óta.

[34] Az ügyel kapcsolatban Terhelt1 vádlott hangsúlyozta, hogy nagyon megviselte az ügy, melynek köszönhetően egészségi állapota romlott, valamint a környezetében komoly erkölcsi, továbbá jelentős anyagi kár is érte. Megjegyezte, hogy vállalkozása, a cég1, aki az ügyész, és az elsőfokú ítélet szerint, mint „rejtett alvállalkozó” vett részt, az ügy óta ellehetetlenült a gazdasági tevékenysége, elmaradtak további fejlesztések, gyakorlatilag a cég jelenleg éppen hogy működik.

[35] Az elsőfokú ítélettel kapcsolatban védőjének írásban beadott fellebbezéséhez csatlakozva értetlenkedését fejezte ki, hogy a csalás elkövetését milyen tények bizonyítják, ugyanis álláspontja szerint az csupán feltételezéseken alapszik. Kérdés maradt számára, hogy például mikor, és hol beszélt össze a többi szereplővel, mikor követte el a csalást. Vitatta, hogy „előre megfontoltan” csalást követett volna el.

[36] Kitért tanú1, a cég3, valamint a cég2 ügyvezetőinek tanúvallomására is. Hangsúlyozta, hogy ezen utóbbi személyt, tanú2t a pályázat beadását követő 1 év múlva ismerte csak meg. Kérdésként vetette fel, hogy az ügyészi vádban (és fellebbezésben) miért a teljes támogatási összeg szerepel, mint okozott vagyoni hátrány, mikor a támogatás 59% volt, így legfeljebb ez az összeg lehetett „igazságtalan haszon”. Nem értette, hogy az ügyészség szerint, amennyiben már a pályázat beadáskor csalt, akkor az elsőfokú bíróság a 373 millió forint helyett miért állapított meg 313 millió forint kárt.

[37] Az akkori jogszabályi környezetet „érdekesnek” vélte. Utólag (2022-ben a bíróság előtt) ugyanis mindenki azt állítja, hogy tiltott volt a saját munkavégzés, de ez 2009-ben nem volt így konkrétan leírva sehol. Megjegyezte, hogy akkor miért nem szerepelt kiemelt protokollként ez a kitétel az eljárás során, ugyanis 6-8 ellenőrzés volt a kifizetése előtt. Hangsúlyozta, hogy elsőként az OLAF vette ezt észre, mikor másik ügy miatt ellenőrizték. Ennek ellenére nem figyelmeztették, és nem tartották vissza a pénzösszeget sem.

[38] Hangsúlyozta, hogy a II. Projektnél már „bátrabb volt, így direktben szerződött a fővállalkozóval”.

[39] Vitatta az ügyészség vádiratában, hogy nem rendelkezett kellő önerővel, ugyanis az eljárás során ez bizonyítva lett, hogy saját tagi kölcsönből, magánhitelből rendelkezett a megfelelő összeggel, és ez a könyvelésükben is szerepel. Vitatta, hogy ezzel az alvállalkozói konstrukcióval növelték volna az árakat, ugyanis ezzel olcsóbb volt a teljesítés. Érvelése szerint a projekt célkitűzései pedig – az ügyészség álláspontjában ellenben – megvalósultak.

[40] Hangsúlyozta, hogy mind az 5 projekt átlátható volt, a minden munka el lett végezve, nőtt az árbevétel, a létszámot meg tudták tartani, az értéknövelés is megtörtént. Azt nem vitatta, hogy a cég1-nek bevétele származott a projekt kapcsán, és ezzel gazdagodott. Azonban hozzátette, hogy a 41% önerő volt, és ebből a költségek, kiadások, és adók levonásra kerülnek.

[41] A fellebbviteli ügyészség fellebbezésének írásbeli indokolásával kapcsolatban is több észrevételt tett. Egyrészt a 2. oldal 3. bekezdésében írt megállapítását vitatta, mely szerint

„alvállalkozói láncolat”-ot hozott volna létre, ugyanis a fővállalkozónak a cég1 az egyik alvállalkozója volt, ez azonban, véleménye szerint, nem láncolat. Majd a 2. oldal 4. bekezdésében foglaltak kapcsán megjegyezte, hogy pályázat útján nyerte meg a támogatást, erről egy értékelő bizottság döntött, így az álláspontja szerint a „mi lett volna, ha...” nem értelmezhető, mivel nem az történt. A pályázat beadásakor ugyanis mindenben megfelelt az adott feltételeknek. Az ügyészi fellebbezés 3. oldalának 1. bekezdése vonatkozásában kérdésként tette fel, hogy mit jelent, hogy a cég1 „rejtett alvállalkozó” volt. Ugyanis a számlák, teljesítési igazolások minden szerepelt a cég könyvelésében, az ÁFA analitikájában. Az OLAF éppen ezekből az adatokból értesült arról, hogy részt vett a cég1, a munkában.

[42] Végül az ügyészi fellebbezés 3. oldalának utolsó bekezdésében írtak kapcsán („csalárd magatartás”) tagadta, hogy bárkit megtévesztett, becsapott volna, hogy bárki elől eltitkolt volna tényeket, adatokat. Az építési napló felvetett hiányosságai kapcsán megjegyezte, hogy annak nyilvántartási részében valóban nem szerepelt a cég1, ezt azonban felhívásra pótolta.

[43] Hangsúlyozta azt is, hogy az OLAF vizsgálat más ügy miatt kezdődött 2018-ban. Kérdésként fogalmazta meg, hogy a 2 projektet miért együtt vizsgálták, mint „részcselekményeket”. Ugyanis az utolsó kifizetés 2014. november 19. napján volt, és az ügyész a vádat csak 2022. november 25. napján módosította, így álláspontja szerint a cselekmény elévült.

[44] Egyebekben a védője által írt és írásban benyújtott fellebbezéséhez csatlakozott.

[45] Ismét hangsúlyozta, hogy nem követett el költségvetési csalást úgy, ahogy állították. Bizonyos ügyet valóban rosszul értelmezett, és történtek jogszerűtlen magatartások. Mindezek ellenére nem érzi magát bűnösnek. Továbbá azt sem tudja elfogadni, hogy a teljes támogatási összeget vissza kell fizetnie.

[46] A nyilvános ülésen jelenlévő ügyész perbeszédében az írásban benyújtott fellebbezésének indoklását megismételte. Igen részletesen tért ki a megállapított vagyoni hátrány összegének kiszámítására, melyet az elsőfokú bíróság az ügyészi állásponttól eltérően állapított meg. Hangsúlyozta, hogy az ügyészség szerint továbbra is a teljes támogatási összegre vonatkozóan indítványozza a vagyonekobzást, tehát a 373.051.684 forint összegre. E körben kiemelte, hogy a pályázat elbírálásában, és ellenőrzésében részt vevő tanúként kihallgatott személyek következetesen állították, hogy a pályázó, mint alvállalkozó nem kapcsolódhatott volna a pályázathoz. A vádlott pedig gyakorlatilag az önerő kiváltására használta fel a saját tevékenységét.

[47] A védő írásban benyújtott fellebbezése indokolása kapcsán megjegyezte, hogy az, hogy a vádlott a munkát ténylegesen elvégezte, nem is volt vitatott. Ennek ellenére fenntartotta azon álláspontját, hogy a pályáztatás célja nem valósult meg, ugyanis annak az volt, hogy független piaci szereplők részesüljenek a támogatásból.

[48] Fontosnak tartotta kiemelni a törvényszék megkeresésre adott Magyar Államkincstár állásfoglalását, mely szerint a nemzeti jog eltérést nem engedett ez alól. Hangsúlyozta azt is, hogy a Közlemény 3.1.7. pontja pedig kifejezetten tiltotta a saját teljesítés megvalósulását. Utalt rá, hogy a hivatal azt is közölte, hogy a vádlott kötelezettséget vállalt arra, hogy megismeri az adott jogszabályi környezetet, és ennek ismeretében pályázik. Ezt követően az ügyész részletezte a vonatkozó jogszabályokat. Megjegyezte, hogy a „kapcsolt vállalkozás” fogalma egyre szigorúbban nyert szabályozást, és egyértelműbb lett.

[49] Az ügyész szerint a vádlott kétféle előnyhöz jutott magatartásával, egyrészt az uniós támogatáshoz, másrészt a cég1 bevétele tette szert.

[50] Egyetértett azzal az elsőbírői állásponttal, hogy a pályázat beadáskor a generálkivitelező, a cég3 és a cég1 között az előzetes megállapodás nem volt megállapítható. Azonban érvelése szerint tévesen jutott arra a következtetésre, hogy nem a teljes támogatási összeg a vádlott által okozott vagyoni hátrány. Ugyanis az ügyészség szerint, amennyiben a hatóság tudomására jutott volna, hogy a cég1 is alvállalkozó, amennyiben nem titkol el tényeket a vádlott a hatóság elől, akkor meg sem kapja a támogatási összeget. Ugyanis az információk eltitkolásával, ekként csalárdan jutott hozzá a támogatáshoz, és ez pedig jogilag egy szándékos magatartás.

[51] Kiemelte, hogy a vádlott Tanú1al, a cég3 ügyvezetőjével már korábban ismerték egymást, így tudomással bírtak egymás gépparkját, anyagi lehetőségeit, kapacitását. Ennek ellenére a cég3 már az I. projektben megjelent, mint vesztes ajánlattevő generálkivitelező. Majd a generálkivitelező váltáskor is egyeztettek a feladatok elvégzéséről, megosztásáról.

[52] Az ügyész szerint ez az alvállalkozói kapcsolat azért maradt „rejtett”, mivel a cég1 alvállalkozóként történő foglalkoztatása az ellenőrzések során elhallgatásra került. Ezt bizonyítja az építési napló bejegyzései is, melyet a hatóság hiánypótlásra hívta fel a vádlottat, mint ügyvezetőt. Majd annak pótlásakor bizonyos oldalak hiányoztak, így nem volt igazolható, hogy a cég1 alvállalkozó volt. Ezek a bejegyzések mindkét vizsgált projekt kapcsán hiányosak voltak, ez pedig, az ügyész szerint nem lehet véletlen.

[53] Hangsúlyozta, hogy Terhelt1 vádlott már az OLAF előtt is úgy nyilatkozott, hogy a pályázati feltételek csak azt tiltották, hogy kivitelezőként ajánlatot tegyen, csak azt, hogy alvállalkozóként részt vegyen a projektben.

[54] Az ügyészi álláspont szerint az egész pályázat szabálytalan volt a saját teljesítés tilalmának, mint pályázati feltételnek a megszegése okán. Ennek alapján pedig, ha ez a hatóság tudomására jut eleve elutasította volna a kifizetést. A hatóság tévedését és annak fenntartását pedig egyértelműen a vádlott csalárd magatartása idézte elő. Mindennek okán a vádlott a hatóság tévedésbe ejtésével a két projekt kapcsán a kifizetett támogatás teljes összegét, 373.051.684 forintot jogosulatlanul, a jogszabályban előírt feltétel megszegésével szerezte meg.

[55] Utalt rá, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének [90], [120-121] bekezdései a Be. 592. § (2) bekezdés d) pontjában foglalt okból részleges megalapozatlanságban szenved, mely a másodfokú eljárásban az ügyiratok, és ténybeli következtetés útján kiküszöbölhető.

[56] Hangsúlyozta, hogy a törvényszék széleskörű bizonyítást folytatott le. Megjegyezte, hogy a védő által indítványozott magánszakértői vélemény még jelenleg sem áll rendelkezésre, mindebből láthatóan nagyon elhúzódott volna az eljárás annak bevétele esetén. A keretjogszabályokat a törvényszék ítéletének [169] bekezdésében helyesen jelölte meg.

[57] A büntetés kiszabása során kiemelte, hogy a vádlott tudattartamára az OLAF előtt tett, és a helyszíni ellenőrzés során nyilatkozatai alapján egyértelműen megállapíthatóak. E körben igen részletesen ismertette tanú1, tanú4, tanú3, tanú6, tanú7 és tanú28 tanúk vallomásait. Megjegyezte, hogy tanú1 tanú OLAF előtt tett nyilatkozata ítéletszerkesztési hiba során kér alkalommal lett szerepeltetve, az elsőfokú ítélet [128], és [159] bekezdéseiben.

[58] Hozzátette, hogy az ügyészség azt nem vizsgálta, hogy milyen összegek vonhatók le a cég1 bevételeiből, mivel az ügyészség álláspontja szerint az okozott kár a teljes támogatás. Hozzátette, hogy az iratokból nem derül ki egyértelműen, hogy a védő által hivatkozott szerződések alapján (35 millió, és 17 millió forint) Város6on végezték -e, a szerződésen azonban Város5 van feltüntetve. Azonban ez a bűncselekmény jogi minősítésen nem változtat.

[59] Megjegyezte, hogy a törvényszék tévesen tüntette fel az enyhítő szakasz megfelelő pontját.

[60] Az enyhítő és súlyosító körülmények számbavétele után továbbra is a vádlott büntetésének súlyosítását indítványozta, végrehajtandó szabadságvesztés, és közügyektől eltiltás kiszabását.

[61] Megismételte, hogy a Jsztb. vagylagos szabályozása alapján miért szükséges a jogi személlyel szembeni szankció alkalmazása.

[62] Egyebekben fellebbezésének indokait és az indítványát mindenben fenntartotta.

[63] A vádlott védője perbeszédében elsődlegesen arra tért ki, hogy az ügyészség álláspontjával szemben nincs szükség a büntetés súlyosítására. A vádlott tudattartama kapcsán hangsúlyozta, hogy nem egyértelmű, hogy az ügyészség mire alapította azon megállapítását, hogy a vádlott már a pályázat benyújtásakor meg akarta szegni a pályázat feltételeket. Hangsúlyozta, hogy az akkori jogszabályok nem adtak egyértelmű iránymutatást, a tárgyaláson, évekkel később a tanúk már másképp nyilatkoztak erről. Kiemelte, hogy Magyarország 2004. évben lett az Európai Unió tagja, a 2009. volt az első pályázati év, mikor uniós támogatás megjelent a piacon. Véleménye szerint a saját teljesítés tilalma utólag lett „belemagyarázva” a szabályzásba. Hivatkozott a „a négy szem elvére”, illetve arra, hogy amennyiben ezt a hiányosságot feltárták, akkor miért történt meg a támogatás összegeinek a kifizetése. Továbbra is határozottan visszautasította, hogy a védenca „mesterséges alvállalkozói láncolatot” hozott volna létre.

[64] A bűncselekmény minősítése kapcsán az írásbeli fellebbezésének indokait megismételve továbbra is legfeljebb a Btk. 396. § (7) bekezdése szerinti költségvetési csalás büntetést látta megállapíthatónak védenca terhén, ami 3 évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető. Álláspontja szerint a tényállás főleg az I. Projekt vonatkozásában kérdéses, a tekintetben, hogy mi bizonyítja, hogy a vádlott valós tényről szándékosan elhallgatott. Kifejtette, hogy az időbeli hatály az évek során úgy alakult, hogy az egyszerűsítés okán az európai uniós kifizetések kapcsán kedvezőtlen helyzet teremődött. Ugyanis a cselekmény elbírálásakor már a

Btk. 396. § (9) bekezdés a) pontja volt hatályban. Mindezt úgy értékelte, hogy „védenca kárára változott a jogszabály”, bár tény, hogy az utolsó kifizetés napja már az új, jelenleg hatályos Btk. hatálya alá esett.

[65] Továbbra is hangsúlyozta, hogy álláspontja szerint a tévedés, mint büntetést kizáró ok áll fenn, valamint, hogy védenecének, mint kezdő uniós pályázó a társadalomra veszélyességben való tévedése áll fenn. E körben utalt a Btk. kommentárban foglaltakra, és a BH 1983.261., továbbá az EBH 2003.291. számú határozatokra.

[66] Végül az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére vonatkozó indítványát ismételte meg. Utalt rá, hogy a könyvszakértő kirendelését a védelem már a nyomozó hatóságtól is kérte. Álláspontjuk szerint az továbbra is szükséges.

[67] Hangsúlyozta azt is, hogy a védenca közgazdasági ismeretinek segítségével kiszámolták és a fellebbezésben részletezték az okozott vagyoni hátrányt, amennyiben az ítéltábla nem fogadja el a védelem felmentésre irányuló érveit. Egyebekben fenntartotta indítványait.

[68] Utolsó szó jogán Terhelt1 vádlott az ügyészi perbeszédben elhangzottakra reagált. Álláspontja szerint ugyanis a „saját” projekt célkitűzései igenis megvalósultak. Ismét hangsúlyozta, hogy 2008-2009-ben, mikor elkezdett pályázni teljesen mások voltak a viszonyok, mint 2022-ben. Akkor senkinek nem volt fogalma a részletekről, a hatóságnál az egyetemen frissen végzett dolgozókhoz hiába fordult, nagy volt mindenkiben a

bizonytalanság. Elmondta azt is, hogy a bank nem adott hitelt részére, mivel a termőföld nem számított fedezetnek. A terület nagyon le volt robbanva, muszáj volt fejleszteni. „Mindenkinek kereste a bulit.” A pályázat után másfél évvel ült le kivitelezővel, likviditási tervet kellett készíteni. tanúl régóta a barátja, aki gyakorlatilag „kényszerből” szállt be ilyen volumenű üzletbe, csupán szívességből adott árajánlatot, mivel kellett a cég4 mellé egy vesztes ajánlat. A cég1 pedig nem rendelkezett megfelelő emberállománnyal, a cég2 segítségével tudtak gépeket venni. Az építési naplókkal kapcsolatban hangsúlyozta, hogy annak vezetése nem az ő feladata volt, majd kb. 10-15 naplóból kettőben volt hiányosság, amit ő maga pótolta. Vitatta, hogy hiányzott az a fejezet, ahol a cég1 szerepelt, mint alvállalkozó. A számlák vonatkozásában ismét hangsúlyozta, hogy azok egy része nem ehhez a projekthez tartozott. A tudattartama kapcsán hangsúlyozta, hogy a „kiskapukat” kihasználta, az élet nem fekete-fehér, de nem „adócsaló bűnöző”. A pályázatnál a „finanszírozás nem állt össze”, de nagyon szeretne volna megnyerni a támogatás összegét, így kisebb „stiklik” előfordulhattak. Azzal az ügyészi állásponttal kapcsolatban, hogy az ország megítélését mennyire rontotta vagy sem, a politikai életben megvalósuló visszasságokra utalt. Továbbra is hangsúlyozta, hogy a pályázattal, és projekttel nem akart csalni. Vállalta, hogy a letéti számlára az okozott kárt megfizeti, így az ingatlanján lévő zár alá vétel mielőbbi feloldását kérte. Egyebekben a védője által elmondottakhoz csatlakozott.

[69] A kétirányú fellebbezések az alábbi eredményre vezettek:

[70] A bejelentett perorvoslatok folytán eljárva az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárását a Be. 590. § (1) (2) bekezdése alapján teljeskörűen – a fellebbezések okára és céljára tekintet nélkül – vizsgálta felül. Így vizsgálta a perrendi szabályok megtartását, a tényállás megalapozottságát, a bűnösség megállapítását, a bűncselekmények minősítését, a büntetés kiszabását, valamint a járulékos rendelkezések törvényességét és az indokolás helyességét.

[71] A vádirat a 2017. évi XC. törvény (Be.) hatálya alatt került benyújtásra, az elsőfokú bíróság az ügyet a Be. 13. § (3) bekezdése szerint a vád tárgyát képező gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekményt három hivatásos bíróból álló tanácsban folytatta le, ahol a tanács egy tagja a törvényszék gazdasági ügyszakának bírója volt, mely a perrendi szabályok szerint kifogástalan.

[72] Az elsőfokú bírósági eljárás a bizonyítás anyagának terjedelméhez képest meglehetősen feszes, percentrikus ütemben folyt. A vádemeléstől az elsőfokú ítélet meghozataláig (2020. szeptember 28., és 2022. december 13. között) mindösszesen 26 hónap telt el, a 2021. február 26. napján megtartott előkészítő ülés után (13. számú tárgyalási jegyzőkönyv) a törvényszék nyomban megkezdte a tárgyalást (14. számú tárgyalási jegyzőkönyv). Ezt követően, összesen 7 tárgyalási napon vett fel bizonyítást. Eközben a tárgyalási határnapok között több mint hat hónap nem telt el. A tárgyalás folytonossága a perrendi szabályoknak megfeleltethető.

[73] Az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat törvényesen szerezte be, ennek megfelelően a törvényes figyelmeztetések után hallgatta ki a vádlottakat, és a tanúkat, és szerezte be az okiratokat.

[74] Az elsőfokú bíróság az ügyészség által a vádiratban felajánlott bizonyítást lefolytatta, továbbá a védelem bizonyítási indítványainak is széles körben adott helyt, és az elutasított indítványokat pedig kellően megindokolta. Helytálló érveléssel állapította meg ugyanis azt, hogy bár a védő igazságügyi könyvszakértő kirendelését indítványozta, a vádlott büntetőjogi felelőssége azonban jogkérdés, a vagyoni hátrány egyszerű összeadása pedig nem tartozik szakértői kompetenciába (elsőfokú ítélet 35. oldalának [204] bekezdése).

[75] A bizonyítási eljárás során részletesen megvizsgálta a bizonyítandó tényeket és megfelelően ellenőrizte a vádlott nyilatkozatait, védekezéseit.

[76] A 2021. február 26. napján tartott előkészítő ülésen a vádlott tett nyilatkozatot, melyben bűnösségét tagadta (14. számú tárgyalási jegyzőkönyv).

[77] Az ugyanezen a napon megkezdett tárgyláson a vádlott érdemben, igen részletes vallomást tett (15. számú tárgyalási jegyzőkönyv).

[78] Ezután öt tárgyalási napon (2021. április 28., 2021. július 6., 2021. október 5., 2022. március 1., 2022. május 25.) a tanúkihallgatásokkal folytatta a bizonyítás felvételét (17., 25., 29., 41., és 48. számú tárgyalási jegyzőkönyvek). Ekként a tárgyaláson személyesen kihallgatta: tanú1t, tanú3t, tanú2t, tanú4ot, tanú6t, tanú7t, tanú5t, tanú8t, tanú28t. megjegyzi az ítéltábla, hogy tanú1 tanú keresztnéve a tárgyalási jegyzőkönyv 7., 8. és 9. oldalán több alkalommal tévesen, keresztnév1t szerepel. Ez azonban nem befolyásolta a tanú vallomásának törvényességét, illetve annak felhasználhatóságát.

[79] Továbbá a nyomozás során tett vallomásuk ismertetése útján tette a bizonyítékok körébe: tanú9, tanú10, tanú11, tanú12, tanú13, tanú14, tanú15, tanú16, tanú17, tanú18, tanú19, tanú20, tanú21, tanú22, tanú24, tanú23, tanú25, tanú26, és tanú27 tanúk nyomozati vallomását.

[80] Majd a bizonyítási eljárás befejezetté nyilvánítása előtt részletesen ismertette az okirati bizonyítékokat.

[81] Az elsőfokú bíróság az ügyfelderítési kötelezettségének teljesítése után a rendelkezésére álló bizonyítási anyagot az észszerű gondolkodás szabályai szerint értékelte és mérlegelte.

[82] A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság az ügyfelderítési kötelezettségét teljesítette.

[83] Terhelt1 vádlott és védőjének a felmentése érdekében bejelentett elsődleges védelmi fellebbezés tehát nem vezetett eredményre az alábbiak szerint.

[84] A Be. 591. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete

megalapozatlan, illetve a fellebbezésben új tényt állítottak vagy új bizonyítékokra hivatkoztak, és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le. A védő fellebbezésében új tényre, új bizonyítékokra nem hivatkozott, bizonyítási indítványt sem terjesztett elő, ezért a tényállás felülmérlegelésére és ezen keresztül a vádlott felmentésére irányuló fellebbezése eredményre nem vezethetett. Utal rá az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság a „ténybíróság”, akinek feladata és kötelessége, hogy a vád tárgyává tett tények szempontjából lényeges bizonyítékokat hiánytalanul, egyenként és összhatásában értékelje, amelynek eredményeként az ítéletben a vád tárgyává tett cselekmény történeti tényállását, valamint az elkövető személyével összefüggő, a cselekményére kiható, azt befolyásoló tényeket megállapítsa.

[85] A törvényszék tehát helyes tényállást állapított meg, ezért a másodfokú eljárásban irányadó volt a felülbírálat során.

[86] A cégszűrés, majd „Az akvakultúra termelő beruházásaihoz nyújtandó támogatások” elnevezésű két, az Európai Halászati Alapból nyújtandó projektre szétbontott tényállásnak az egyes gazdasági társaságokhoz köthető tevékenységek, és számlák konkretizáltságát szem előtt tartva az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette ügydöntő határozatában, hogy azt kellett ítéleti bizonyossággal eldönteni, hogy a cég1, a pályázat kedvezményezettjeként részt vehetett-e a munkafolyamatokban alvállalkozóként, valamint hogy az általa elvégzett valós gazdasági események (munka) ellenértékével, összesen milyen összegben gazdagodott jogtalanul. Ezen kérdés megválaszolása érdekében a törvényszék igen alapos, széleskörű bizonyítási eljárást folytatott le.

[87] Az elsőfokú bíróság indokolásának érdemi részét (16. oldalának [122] bekezdésétől) helytállóan Terhelt1 vádlott tagadó vallomásának bemutatásával kezdte, majd azoknak a tanúvallomásoknak, végül az okiratoknak a megjelölésével folytatta, amelyek a védekezésüket teljes mértékben megcáfolták.

[88] Helytállóan hangsúlyozta azt is, hogy Terhelt1 vádlott az Európai Csalás Elleni Hivatal (továbbiakban: OLAF) előtti meghallgatásán közölte, hogy véleménye szerint a pályázati kritériumrendszer, valamint a szabályozás azt nem tiltotta, hogy a cége, a cég1 részt vegyen a projektben, csak azt, hogy mint kivitelező ajánlatot nyújtson be. Ezzel szemben a törvényszék helyesen állapította meg, hogy a vádlott a pályázat beadásával, és a kérelmek benyújtásával elismerte, hogy a támogatás igénybevételének feltételeit meghatározó jogszabályi előírásokat megismerte, azok betartását vállalta. A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal 60/2009. (V.12.) Közleményének 3.1/7. pontja pedig egyértelműen tartalmazta, hogy a saját teljesítés tilalmát (elsőfokú ítélet 9. oldalának [59] bekezdése). Ezt egyebekben a pályázat elbírálásában részt vevő tanúk, és tanú3 tanú – aki a II. Projekt tanácsadója volt – is határozottan állították.

[89] Ugyanakkor helytállóan fogadta el a vádlott vallomását a kivitelezőváltás indokára nézve, melyet egyebek közt a cég3 ügyvezetője, tanú1 tanúvallomása, és a cég4. cégszűrés is alátámasztottak a törlésének időpontjára vonatkozóan. Mindezek alapján helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a cég1 a pályázat benyújtásakor a követelményeknek megfelelt, és a generálkivitelezőváltás, illetve az első két szerződés a jogszabályi feltételek szerint zajlott. Arra ugyanis nem vonható le következtetés, hogy a vádlott csalárd szándéka már ekkor fennállt. Ugyanakkor a vádlott tudatában volt azzal, hogy a vele baráti viszonyban álló tanú1 cége, a cég3 nem rendelkezik a munkavégzéshez szükséges munkaerő állománnyal, és munkaeszközzel, így alvállalkozókat kell igénybe vennie. Tehát a cég1

„visszafoglalkoztatásának” szándéka ekkor valósult meg, a beruházással összefüggő munkafolyamat dinamikájában. A vádlott maga sem vitatta, hogy költséghatékonyabb, és kifizetődőbb volt a saját cégével elvégezni a munkát.

[90] Az önerő rendelkezésre állása kapcsán a törvényszék a bizonyítékok egyenkénti, és összességében történő értékelésével szintúgy helyes megállapításokat tett (elsőfokú ítélet 29. oldalának [176] bekezdése).

[91] Az építési napló hiányosságait szintén okszerűen, és logikusan értékelte a vádlott terhére (elsőfokú ítélet 30. oldalának [178-179] bekezdései).

[92] Mindezen megállapításait mérlegelés útján a törvényszék helyesen összegezte ítéletének [181-182] bekezdéseiben, mely szerint az I. és II. Projekt beruházásai tehát ténylegesen megvalósultak, így a vagyoni hátrány az az összeg, mellyel a vádlott, mint a cég1 ügyvezetője alvállalkozóként jogosulatlanul részesült az elvégzett munkáért, összesen 313.228.900 Ft vagyoni hátrányt okozva a költségvetésnek.

[93] Összességében az okiratok és a tanúvallomások tartalmát egyenként és egymással ütköztetve is értékelte, ítélete indokolásából egyértelműen nyomon követhető, hogy melyek voltak azok a tényezők, amelyeket irányadónak tekintett. A mérlegelő tevékenysége során alapos és ésszerű indokát adta annak, hogy az ellentétes bizonyítékok közül melyiket tekintette hitelesnek, továbbá logikus, követhető és áttekinthető érveléssel mutatta be azt is, hogy miért jutott a levont végkövetkeztetésre.

[94] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a történeti tényállást, melyet tényállási pontonként külön-külön megindokolt. Az elsőfokú bíróság mindkét projektre vonatkozólag az iratanyaggal összhangban tárta fel azokat a feloldhatatlan ellentéteket, és állapította meg a tényeket. Szintén meggyőző és egyben megcáfolhatatlan érveléssel vezette le a vádlott jogosulatlan, a pályázati feltételek megszegésével járó munkavégzését. A tényállás megállapításához vezető logikai folyamatot érthetően és átláthatóan ismertette, így a másodfokú bíróság számára ellenőrizhető volt, hogy melyik tény pontosan melyik bizonyítékra alapította.

[95] Helytálló érveléssel állapította meg azt is, hogy bár a vádlott védője igazságügyi könyvszakértő kirendelését indítványozta, a vádlott büntetőjogi felelőssége azonban olyan jogkérdés, mely nem tartozik szakértői kompetenciába (elsőfokú ítélet 35. oldalának [204] bekezdése).

[96] Az elsőfokú bíróság fentieket tehát a vádlott védekezésével szemben a tanúvallomásokra, a cégnyilvántartás irataira, szerződésekre, számlákra, OLAF vizsgálati jelentésre, szaktanácsadói véleményre, valamint a további okirati és a személyi bizonyítékokra alapította és helyes mérlegeléssel állapította meg (elsőfokú ítélet 16. oldalának [122] bekezdése).

[97] Mindezek alapján az ítéltábla megállapította, hogy a megalapozott tényállás alapjául szolgáló bizonyítékok rendelkezésre álltak, azokat az elsőfokú bíróság megvizsgálta és kellő részletességgel értékelte, bizonyíték értékelő tevékenysége során logikai hibát nem ejtett.

[98] A megalapozott tényállásból a törvényszék okszerűen vont következtetést a vádlott bűnösségére, a vádlott cselekményének minősítése is megfelelt a büntető anyagi jogi rendelkezésnek. Helytálló jogi álláspontot fejtett ki a költségvetést károsító bűncselekmény minősítése kapcsán is. A bűncselekmény elévülésének kizártságára vonatkozóan is helyes megállapításokat tett, így azok megismétlése szükségtelen (elsőfokú ítélet 34. oldalának [203] bekezdése).

[99] A büntetékiszabási tényezők és a reális belső arányosság szem előtt tartásával vizsgálta meg a másodfokú bíróság a büntetés kiszabását érintő fellebbezéseket. Az elsőfokú bíróság a BK.56. véleményben foglaltaknak megfelelően értékelte a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket. A bűnösségi körülményeket egymással egybevetve, összefüggésükben kell értékelni. Nem a számuk, hanem az adott esetben meglevő hatásuk a döntő a büntetés meghatározásánál.

[100] Enyhítő körülményként értékelte az eljárás elhúzódását, és az időmúlást, amely a vádlott terhére nem róható okból következett be.

[101] Az ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, hogy a vádlott büntetlen előéletére, a rendkívüli időmúlásra, és a megromlott egészségi állapotára indokolt az enyhítő szakasz alkalmazása. Ennek helyes jogszabályi helye azonban, a Btk. 82. § (2) bekezdés c) pontja, mivel a vádlott terhére megállapított bűncselekmény büntetési tételének legkisebb mértéke kétévi szabadságvesztés, így ezt korrigálja a másodfokú bíróság.

[102] Az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által kiszabott szabadságvesztés tartama igazodik az elkövetett bűncselekménye tárgyi súlyához, és alkalmas a büntetési célok elérésére is, így annak sem súlyosítása, sem enyhítése nem szükséges.

[103] Az igen jelentős időmúlásra figyelemmel indokolt volt a szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztése, és annak tartamával is egyetértett az ítéltábla.

[104] Helyesen utalt a törvényszék az Alkotmánybíróság a 8/2015. (IV.17.) AB határozatára, mely szerint az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén hivatalból vizsgálja az előzetes bírósági mentesítés lehetőségét, és arról ítéletében rendelkezzen.

[105] Az ítélezési gyakorlat szerint az előzetes bírósági mentesítésre való érdemesség megítélésénél az elkövető személyiségét, az életvitelét, a bűncselekmény jellegét, az elkövetés körülményeit és annak indítóokát összevetve kell értékelni (BJD 9986). A Kúria az EBH 2018. B.13. számú határozatában ezzel kapcsolatban rögzítette, hogy az érdemesség szempontjából a bűncselekmény jellegén, a büntetés mértékén túlmenően, alapvetően a vádlott személyének jövőbeni társadalomra veszélyessége mérlegelendő, vagyis azt szükséges eldönteni, hogy a kiszabott büntetés mellett a társadalom védelme igényli-e a személyére háruló, a büntetett előlethez fűződő hátrányos következményeket is.

[106] Mindezen szempontokat figyelembe véve a törvényszék helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztésre ítélt vádlott érdemes ezen kivételes jogintézményre, az előzetes mentesítésre. Ennek az elsőfokú bíróság által felsorakoztatott indokaival maradéktalanul egyetértett az ítéltábla (elsőfokú ítélet 33. oldal [198] bekezdése).

[107] A szabadságvesztés jogszabályhelyének megjelölésével adós maradt a törvényszék, melyet a másodfokú bíróság annyiban pótol, és e büntetés törvényhelyeként feltünteti a Btk. 33. § (1) bekezdés a) pontját, 34. § I. fordulát, 35. § (1) bekezdésének II. fordulát.

[108] A szabadságvesztés büntetés börtön fokozatának meghatározása, továbbá – annak végrehajtása esetén – a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára vonatkozó rendelkezés is törvényes, az elsőfokú bíróság helyesen tüntette fel ítéletében, hogy ezen rendelkezések mely törvényi előírásokon alapulnak.

[109] Az elsőfokú bíróság által kiszabott pénzbüntetés alkalmazása is törvénynek megfelelő. Az elsőfokú ítéletben meghatározott napi tételek száma arányban áll a vádlott személyében és cselekményében megnyilvánuló társadalomra veszélyességgel, míg az egy napi tétel összege igazodik az iratok alapján megállapítható vagyoni helyzetéhez. A pénzbüntetés összegét azonban betűvel pontatlanul jelölte meg, így azt korrigálta az ítéltábla.

[110] A Btk. 52. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a foglalkozás gyakorlásától azt lehet eltiltani, aki a bűncselekményt foglalkozásának felhasználásával, szándékosan követi el. Ekként, mivel vádlott cselekményét a társaság bejegyzett vezető tisztségviselőjeként követte el, így foglalkozási szabályt sértett.

[111] A törvényszék az eljárás alatt lefoglalt bűnjelekről, a vádlottal szemben alkalmazott vagyonekobbzásról is a törvénynek megfelelően rendelkezett. A Btk. 74. § (1) bekezdésének – helyesen – a) pontja alapján vagyonekobbzást kell elrendelni arra a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyoni, amelyet az elkövető a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett. A Kúria 95/2011. BK véleményének III. pontja szerint a vagyonekobbzást az elkövetővel szemben kell elrendelni, aki ilyen vagyonnal gazdagodott [Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontja, (2) bekezdés, 76. §]. Helyesen érvelt a törvényszék, hogy bár a vádlott az ügyvezetése alatt álló cég1 felhasználásával, a gazdasági társaságon keresztül követte el a bűncselekményt, azonban elsődlegesen nem a cég javára történő előnyszerzés, hanem a saját anyagi haszonszerzése végett. Figyelemmel volt arra is, hogy a vádlott és a cég1, mint jogi személy élesen nem választhatók el egymástól. Ugyanis Terhelt1 vádlott annak egyedüli, önálló képviselői jogosultsággal rendelkező vezető tisztségviselője, valamint a Város7en, és Város8 lévő „egyéb1” (mely nagyobb részben a vádlott, mint magánszemély tulajdona) 2009. január 1. napján bérbe adta a saját cégének, a cég1-nek. Mindezek alapján az ítéltábla osztotta a törvényszék azon álláspontját is, hogy emellett már szükségtelen és aránytalan lenne a jogi személlyel szemben szankció alkalmazása is.

[112] Elmulasztott azonban rendelkezni a Budai Központi Kerületi Bíróság 2020. április 9. napján kelt 13.Bny.584/2020/2. számú határozatával elrendelt zár alá vételről. A Be. 331. § (1) bekezdésének c) pontja értelmében a zár alá vételt akkor fel kell oldani, ha az eljárást vagyonekobbzás alkalmazása nélkül fejezték be. Mindezek alapján az ítéltábla a nyomozási

bíró által – ingatlanra elrendelt – zár alá vételt fenntartotta, annak összegét azonban az ítéletben megállapított vagyoni hátrány összegére módosította.

[113] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Fővárosi Törvényszék ítéletét a Be. 599. § (1) bekezdése alapján megtartott nyilvános ülésen, a Be. 606. § (1) bekezdése alapján részben megváltoztatta, míg egyéb rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[114] Az ítélet ellen a fellebbezés további lehetőségét a Be. 615. §-a kizárja.

Budapest, 2023. év szeptember hó 12. napján

Dr. Rédei Géza s.k., a tanács elnöke

Dr. Kertész Andrea s.k., előadó bíró

Dr. Patassy Bence s.k., bíró

A Fővárosi Törvényszék 3.B.443/2020/58. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 1.Bf.91/2023/11. számú ítéletében írt változtatásokkal 2023. év szeptember hó 12. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2023. év szeptember hó 12. napján

Dr. Rédei Géza s.k.

a tanács elnöke